

Ändringar i registerlagarna för Arbetsförmedlingen och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Sammanfattning

I detta ärende behandlas regeringens proposition 2010/11:96 Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar och en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslår regeringen i fråga om lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (Arbetsförmedlingens registerlag) bl.a. att den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som också utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och där patientdatalagen (2008:355) är tillämplig ska undantas från tillämpningsområdet för registerlagen. Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden i en arbetsmarknadspolitisk databas, under förutsättning att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

När det gäller lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF:s registerlag) föreslår regeringen att det uttryckligen ska regleras att IAF får behandla personuppgifter för att tillhandahålla uppgifter till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. Det ska också klargöras att IAF får tillämpa den s.k. finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204). Slutligen föreslås det att möjligheterna för IAF att använda sig av sökbegrepp utvidgas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottet anser att lagförslagen bör antas av riksdagen och följdmotionen avslås.

Vänsterpartiets företrädare följer upp partiets motion i en reservation, till vilken Miljöpartiets företrädare ansluter sig.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Motionen	6
Utskottets överväganden	8
Reservation	12
Behandling av vissa personuppgifter, punkt 1 (MP, V)	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionen	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Behandling av vissa personuppgifter**

Riksdagen antar 9 och 10 §§ i regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:96 punkt 1 i denna del och avslår motion 2010/11:A9 av Josefin Brink m.fl. (V).

Reservation (MP, V)

2. **Förslaget i övrigt till ändring i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten**

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkten 1. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:96 punkt 1 i denna del.

3. **Förslaget till ändring i lagen om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.**

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:96 punkt 2.

Stockholm den 28 april 2011

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Qarlsson (C), Johan Andersson (S), Lars-Axel Nordell (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Josefin Brink (V), Jenny Petersson (M), Lotta Olsson (M) och Esabelle Dingizian (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens proposition 2010/11:96 Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar. Regeringens lagförslag finns i betänkandets bilaga 2.

Lagförslagen bygger på en promemoria som utarbetats inom Arbetsmarknadsdepartementet, Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar – Tydligare och mer ändamålsenliga regler för personuppgiftsbehandling (Ds 2010:35). Promemorian har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över de lagförslag som utarbetats inom departementet och som i sak överensstämmer med promemorians förslag. Lagrådet har inte haft några invändningar mot förslagen.

En motion, 2010/11:A9 av Josefin Brink m.fl. (V), har väckts med anledning av propositionen. Den refereras i fortsättningen utan angivande av årtal.

Bakgrund

Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen och dess arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Enligt förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen ska myndigheten verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft. Verksamheten ska utformas så att den bedrivs på ett effektivt, enhetligt och rättssäkert sätt. Myndighetens behandling av personuppgifter styrs av lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, nedan kallad Arbetsförmedlingens registerlag.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen. Enligt förordningen (2007:906) med instruktion för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska myndigheten granska handläggningen och rutinerna för handläggningen av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar rätten till arbetslöshetsersättning. IAF ska även granska handläggningen och rutinerna för handläggningen av ärenden hos Arbetsförmedlingen om återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program och påtala de brister som inspektionen har funnit vid sin granskning. Myndighetens behandling av personuppgifter styrs av lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, nedan kallad IAF:s registerlag.

I enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 14, bet. 2010/11:AU2, rskr. 2010/11:126) genomfördes ändringar i Arbetsförmedlingens registerlag som trädde i kraft den 31 januari 2011. De nya reglerna har anknytning till den s.k. etableringsreformen som avser nyanlända invandrare. Syftet var bl.a. att göra det möjligt att elektronisk överföra information mellan de myndigheter som ska samverka på området. Vissa förslag syftade till att mer allmänt göra lagen mer ändamålsenlig och anpassad till Arbetsförmedlingens uppdrag och verksamhet.

En kompletterande ändring i Arbetsförmedlingens registerlag genomfördes därefter enligt förslag i proposition 2010/11:42 (bet. 2010/11:AU4, rskr. 2010/11:163). Ändringen innebar att kravet på samtycke för behandling av vissa känsliga och ömtåliga personuppgifter togs bort. Den nya regeln trädde i kraft den 1 april 2011.

I det sistnämnda ärendet finns en beskrivning av den rättsliga bakgrunden till Arbetsförmedlingens registerlag.

Efter det att den proposition (prop. 2010/11:96) som behandlas i detta ärende överlämnades till riksdagen beslutade regeringen den 31 mars 2011 om kommittédirektiv om personuppgiftsbehandling inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och tillsynsverksamheten över denna (dir. 2011:23). Utredaren ska bl.a. klargöra vilka regler som bör gälla och om det finns behov av särskilda regler för behandling av personuppgifter hos de s.k. kompletterande aktörerna. Detta uppdrag ska redovisas senast den 1 februari 2012.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen finns en redogörelse för gällande rätt och för den arbetsmarknadspolitiska bakgrunden.

I fråga om den arbetsmarknadspolitiska bakgrunden anför följande. Arbetsförmedlingen har getts ett tydligare och allt större ansvar för de grupper av människor som typiskt sett står långt ifrån arbetsmarknaden, dvs. grupper som generellt sett visat sig ha svårare än andra att få arbete. Detta har medfört att insatser har införts som riktar sig särskilt till grupper som nyanlända invandrare, långtidssjukskrivna och personer som har varit föremål för åtgärder inom kriminalvården. Den senast tillkomna gruppen är personer som har fått maximal tid med sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning. Genom den etableringsreform som trädde i kraft den 1 december 2010 utvidgades dessutom Arbetsförmedlingens ansvar för gruppen nyanlända invandrare ytterligare. Dessa förändringar har enligt regeringen medfört ett ökat behov för Arbetsförmedlingen att kunna hantera olika typer av personuppgifter som många gånger kan vara av känslig natur.

I fråga om *Arbetsförmedlingens registerlag* gör regeringen bedömningen att det finns behov av ytterligare lagändringar. Målsättningen är att regleringen ska utgöra en lämplig avvägning mellan intresset av skydd för

enskildas personliga integritet och kravet på en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Regeringen föreslår för det första att det ska anges att patientdatalagen ska ges företräde i den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som samtidigt utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen. För det andra föreslår regeringen att Arbetsförmedlingen får möjlighet att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden även i en arbetsmarknadspolitisk databas, detta under förutsättning att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det (ändring i 9 och 10 §§).

I fråga om *IAF:s registerlag* gör regeringen bedömningen att det finns behov av lagändringar. Även i fråga om denna lag ska målsättningen vara att regleringen utgör en lämplig avvägning mellan intresset av skydd för enskildas personliga integritet och kravet på en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Regeringen föreslår en utvidgning av de s.k. sekundära ändamålen. Med detta förstås de syften för vilka personuppgifter får lämnas ut till externa mottagare som behöver uppgifterna i sina respektive verksamheter medan de primära ändamålen anger för vilka syften personuppgifter får behandlas i den egna verksamheten. IAF ska uttryckligen ges möjlighet att behandla personuppgifter för att tillhandahålla uppgifter till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. Det ska också göras tydligt att IAF får behandla personuppgifter om det är förenligt med den s.k. finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL, vilket innebär att personuppgifter ska få behandlas för andra ändamål än de som uttryckligen nämns i lagen under förutsättning att ändamålet inte är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Det ska göras klart att behandling av personuppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål inte anses som oförenligt med ändamålet för insamlingen. Slutligen föreslår regeringen att IAF får vidare möjligheter att använda sig av sökbegrepp.

De nya lagreglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Motionen

I motion A9 (V) yrkas avslag på propositionens förslag till ändringar i 9 och 10 §§ Arbetsförmedlingens registerlag, dvs. förslaget att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Till stöd för avslagsyrkandet framför Vänsterpartiet följande. En allt större mängd uppgifter om enskilda personer lagras i olika databaser, vilket medför att det behövs skydd mot att personuppgifter behandlas på ett sätt som innebär obefogade intrång i den personliga integriteten. Regeringens metod att lämna förslag om lagändringar i olika omgångar har gjort

det svårt att överblicka de sammantagna konsekvenserna. Det hade varit bättre med ett genomtänkt helhetsförslag vid ett och samma tillfälle. Partiet påminner om att man motsatte sig att kravet på samtycke för att behandla känsliga och ömtåliga personuppgifter skulle tas bort. Enligt motionen finns det en risk för intrång i människors personliga integritet. Det förslag som regeringen nu lägger fram innebär att även känsliga och ömtåliga personuppgifter om lagöverträdelse m.m. ska få behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas utan krav på samtycke. Enligt Vänsterpartiet är det svårt att se att Arbetsförmedlingens behov av att behandla sådana uppgifter i en databas är så stort att det i en intresseavvägning skulle väga tyngre än integritetsintresset.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en följdmotion om avslag på proposition 2010/11:96 i den del som avser en ny regel om rätt för Arbetsförmedlingen att behandla personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden i en arbetsmarknadspolitisk databas. Utskottet anser att propositionens lagförslag i denna del bör antas av riksdagen. Utskottet tillstyrker även i övrigt propositionens förslag till ändringar i Arbetsförmedlingens och IAF:s registerlagar. Lagförslagen bör antas av riksdagen.

Jämför reservationen (MP, V).

Utskottet konstaterar inledningsvis att enbart en motion, A9 av Vänsterpartiet, har väckts med anledning av propositionen. Motionen avser avslag på den del av propositionen som innebär att Arbetsförmedlingen ska ges möjlighet att under vissa förutsättningar behandla personuppgifter om lagöverträdelser som avser brott m.m. i en arbetsmarknadspolitisk databas. Utskottet uppehåller sig fortsatt främst vid den frågan.

Enligt de nuvarande reglerna får Arbetsförmedlingen inte behandla sådana personuppgifter om lagöverträdelser m.m. som avses i 21 § PUL i en arbetsmarknadspolitisk databas. I dag måste sådana uppgifter därför hanteras manuellt.

En bakgrund till propositionen i denna del är det uppdrag som Arbetsförmedlingen och Kriminalvården har sedan några år att samverka för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för personer som varit föremål för åtgärder inom kriminalvården. Samarbetet avser både resurser och kompetens för att gemensamt motverka fortsatt utanförskap för denna grupp. Särskilda kvalificeringsgrunder för dessa personer har införts för vissa arbetsmarknadspolitiska program och andra insatser. Som exempel nämns att en av målgrupperna för nystartsjobb är personer som har dömts till fängelse och beviljats vistelse utanför anstalt alternativt är villkorligt frigivna men ännu inte har fullgjort ett år av prøvotiden. De personer som tillhör denna målgrupp kan också anvisas till jobbgarantin för ungdomar och jobb- och utvecklingsgarantin utan att uppfylla några andra kvalificeringskrav.

Eftersom uppgifter om att någon är eller har varit föremål för åtgärder inom kriminalvården enligt nuvarande reglering inte får behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas är Arbetsförmedlingen i princip förhindrad

att handlägga dessa ärenden i ärendehanteringssystemet AIS. Som påpekas i propositionen framgår det redan av anvisningsbeslutet exempelvis att personen i fråga har varit föremål för åtgärder inom kriminalvården.

Utskottet instämmer med regeringen i att det finns behov av program och insatser som underlättar målgruppens möjlighet att få arbete. Arbetsförmedlingen bör enligt utskottets mening ges rimliga förutsättningar att hantera de ärenden som rör målgruppen. Som regeringen framför i propositionen är det inte möjligt att med den manuella ärendehantering som grund göra en önskvärd uppföljning av resultatet av de särskilda insatserna. Utan statistik över hur många som omfattas av insatserna eller vilken effekt de fått finns ingen möjlighet att bedöma om åtgärderna varit effektiva eller inte. Något underlag finns inte heller för att utvärdera regeringens politik på området. Det är därför angeläget att skapa förutsättningar för att möjliggöra tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik.

Regeringen anger ett antal ytterligare omständigheter som talar för att ge Arbetsförmedlingen möjlighet att behandla personuppgifter som avser målgruppen i fråga i en arbetsmarknadspolitisk databas: Bättre möjligheter till uppföljning och återkoppling av de insatser som görs för att denna grupp ska kunna komma ut på arbetsmarknaden kan bidra till en utveckling av arbetet på området. Besked om under vilka omständigheter en person har fått och kunnat behålla ett arbete efter tiden i kriminalvård och de slutsatser och erfarenheter som detta ger kan användas för beslut om inriktning på och innehåll i insatser och vid utformning av arbetsmarknadspolitiska program. Om Arbetsförmedlingens resurser kan användas på ett effektivare sätt genom digital ärendehantering även för denna grupp arbetsökande, som ofta har svag förankring på arbetsmarknaden och behöver extra stöd och hjälp, kan de arbetssökande få bättre och effektivare stöd. Denna lagändring tillsammans med de övriga lagförslagen skapar dessutom förutsättningar för att utveckla verksamheten genom s.k. e-förvaltning, vilket leder till en mer rättssäker och enhetlig hantering av personuppgifter som på ett mer rättssäkert sätt går att utvärdera och följa upp.

Omvänt skulle en oförändrad lagreglering innebära en fortsatt omfattande administrativ handläggning med stor manuell hantering av handlingar för de personer som kvalificerar sig till program och insatser på grund av att de varit föremål för insatser inom kriminalvården. För den enskilde skulle det innebära att kontakterna med Arbetsförmedlingen inte kan effektiviseras. Det förhållandet att insatserna för målgruppen inte kan utvärderas eller följas upp är av betydelse även för den enskilde. Dessa personer har många gånger en svag förankring på arbetsmarknaden på grund av brist på arbetslivserfarenhet och en ofullständig utbildning. Om insatserna kan utvärderas kan man säkerställa att de bidrar till ökad etablering på arbetsmarknaden.

I motionen säger sig Vänsterpartiet ha svårt att se att Arbetsförmedlingens behov av att behandla uppgifter om lagöverträdelser m.m. i en databas är så stort att det i en intresseavvägning skulle väga tyngre än integritetsintresset.

I frågan om intresseavvägning gör utskottet följande överväganden. Utskottet instämmer med regeringen i att en möjlighet att behandla personuppgifter om lagöverträdelser m.m. och att använda sådana uppgifter som sökbegrepp i en arbetsmarknadspolitisk databas i och för sig måste betraktas som ett intrång i de registrerades personliga integritet. Mot detta ska dock ställas att syftet med regleringen i den del som nu berörs huvudsakligen är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för personer som varit föremål för åtgärder inom kriminalvården. Som påpekas i propositionen är det den enskilde som själv väljer om han eller hon vill upplysa Arbetsförmedlingen om sådana omständigheter som kan leda till en anvisning enligt de särskilda förutsättningar som gäller för dem som dömts för brott. Allt deltagande i de olika samverkansformerna mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården utgår dessutom från frivillighet – det är den enskilda individen som valt att delta. Det finns enligt utskottets mening också skäl att uppmärksamma att man i de handlingar som upprättas av myndigheten enbart ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för handläggningen av ärendet. Som exempel nämns i propositionen det fallet att den enskilde vid kontakt med Arbetsförmedlingen vill styrka att han eller hon kvalificerar sig till ett program eller en insats som riktas till den specifika målgruppen. Arbetsförmedlingen bör då enbart dokumentera de uppgifter som behövs för handläggningen. Vad som kommer att vara sökbart är att en person deltar eller har deltagit i ett program eller en insats som har en kvalificeringsgrund som direkt eller indirekt avslöjar lagöverträdelser. Sökningsmöjligheten begränsas till att en enskild har kvalificerat sig och anvisats till ett program eller en insats på den kvalificeringsgrunden att han eller hon varit i kontakt med kriminalvården.

Regeringen hänvisar även till sekretessregleringen, som inte påverkas av förslagen i propositionen. Huvudregeln i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, är att uppgifter om enskilda som behandlas hos Arbetsförmedlingen omfattas av sekretess. Uppgifter bl.a. om en enskilds personliga förhållanden får endast lämnas ut ”om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada”, vilket innebär en presumtion för sekretess.

Utskottet kommer liksom regeringen fram till att de skäl som talar för att utvidga möjligheterna till behandling av uppgifter om lagöverträdelser m.m. och det ökade integritetsintrång som denna möjlighet innebär för enskilda står i rimlig proportion till det ändamål som ändringen är avsedd att tillgodose. Ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten ligger i den begränsning som följer av regleringen av ändamålen och av de uppgifter som får behandlas tillsammans med det skydd för uppgifterna som sekretessbestämmelserna ger. Enligt den föreslagna regleringen ska uppgif-

terna endast få behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det på motsvarande sätt som gäller för känsliga personuppgifter.

Arbetsmarknadsutskottet noterar avslutningsvis det som sägs i propositionen om vikten av att Arbetsförmedlingen kontrollerar att regelverket följs och aktivt arbetar med att ytterligare skärpa sina interna rutiner och metoder i syfte att uppnå en fullgod datasäkerhet och ett fullgott integritetskydd även inom det nuvarande ärendehanteringssystemet (AIS). Som framgår av propositionen har Arbetsförmedlingen inlett ett arbete med att se över behörighetstilldelningen och nuvarande arbetsmetoder och rutiner ur ett integritets- och datasäkerhetsperspektiv, ett arbete som Datainspektionen ska involveras i.

Det ska slutligen också noteras att Arbetsförmedlingen efter de lagändringar som genomförts enligt proposition 2010/11:42 om slopat krav på samtycke tillsammans med de lagändringar som nu föreslås får möjlighet att behandla personuppgifter om lagöverträdelse m.m. i en databas utan den enskildes samtycke. Enligt propositionen kommer dock samtycke att krävas så länge det inte finns möjlighet att tekniskt begränsa åtkomsten till de handläggare som har behov av att behandla uppgifterna. Regeringen framhåller också att ytterligare begränsningar av möjligheterna att behandla denna typ av personuppgifter kan göras i förordning.

Utskottet anser att motion A9 (V) bör avslås av riksdagen och propositionen bifallas i motsvarande delar. Det innebär att riksdagen bör anta regeringens förslag till ändring i 9 och 10 §§ Arbetsförmedlingens registerlag.

I fråga om övriga delar av propositionen har det inte framförts några motionssynpunkter. Utskottet anser att propositionen bör bifallas även i dessa delar, vilket innebär att också lagförslagen i övrigt bör antas av riksdagen.

Som regeringen föreslår i propositionen bör de nya reglerna träda i kraft den 1 juli 2011.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Behandling av vissa personuppgifter, punkt 1 (MP, V)

av Josefin Brink (V) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår 9 och 10 §§ i regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:A9 av Josefin Brink m.fl. (V) och avslår proposition 2010/11:96 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Vi lever i en tid då en allt större mängd uppgifter om enskilda personer lagras i olika databaser. Som sägs i Vänsterpartiets motion A9 medför detta att det behövs skydd mot att personuppgifter behandlas på ett sätt som innebär obefogade intrång i den personliga integriteten.

Vi kan konstatera att regeringen under den senaste tiden har genomfört ett flertal ändringar i regleringen av hur personuppgifter får behandlas inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Den 31 januari 2011 trädde ett antal ändringar i kraft, och den 1 april 2011 slopades kravet på samtycke för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Vänsterpartiet motsatte sig att kravet på samtycke för behandling av känsliga personuppgifter skulle tas bort. Särskilt med tanke på att fullgod datasäkerhet och fullgoda rutiner för behörighetstilldelning i systemen inte var på plats vid ikraftträdandet den 1 april 2011 ser vi det som ett olyckligt beslut. Det finns risk för intrång i människors personliga integritet.

Regeringens tillvägagångssätt att lämna förslag till ändringar i olika omgångar har gjort det svårt både för remissinstanserna och för riksdagen att överblicka de sammantagna konsekvenserna i form av det urholkade integritetsskydd som ändringarna medför. Vänsterpartiet har tidigare påpekat att det hade varit bättre om regeringen presenterat ett genomtänkt helhetsförslag vid ett och samma tillfälle.

Vi kan acceptera en del av de ändringar som nu föreslås – det gäller bl.a. förslaget att patientdatalagen ges företräde i den del av verksamheten som också utgör hälso- och sjukvård. Det är bra eftersom kravet på sekretess är högre i patientdatalagen.

Vi kan däremot inte godta förslaget om att personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel och administrativa frihetsberövanden ska få behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Vänsterpartiet har tidigare yrkat avslag på borttagandet av kravet på samtycke för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter. Det förslag som regeringen nu lägger fram innebär att även känsliga och ömtåliga personuppgifter om lagöverträdelser etc. ska få behandlas i en sådan databas utan krav på samtycke. Vi har svårt att se att Arbetsförmedlingens behov av att behandla sådana uppgifter i en databas är så stort att det i en intresseavvägning skulle väga tyngre än integritetsintresset.

Vi anser med hänvisning till det som anförts att riksdagen bör avslå propositionens förslag till ändringarna i 9 och 10 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det innebär att riksdagen ska bifalla motion A9 (V).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:96 Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknads-politiska verksamheten
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Följdmotionen

2010/11:A9 av Josefin Brink m.fl. (V):

Riksdagen avslår förslagen till ändringar i 9 och 10 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknads-politiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 1, 9, 10 och 14 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Lagen tillämpas också vid behandling av personuppgifter i ärenden om ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och i ärenden hos Arbetsförmedlingen om mottagande för bosättning av vissa nyanlända invandrare. Det som sägs i denna lag om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska även gälla behandling av personuppgifter i dessa ärenden.

Lagen ska inte tillämpas i den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som även utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). I den delen av verksamheten tillämpas i stället patientdatalagen (2008:355).

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

9 §²

I en arbetsmarknadspolitisk databas får inga andra känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) behandlas än sådana som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa.

Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa får inte avslöja etniskt ursprung eller rör hälsa.

¹ Senaste lydelse 2010:2029.

² Senaste lydelse 2011:127.

hälsa får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det. Detsamma gäller för personuppgifter om sociala förhållanden samt för omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild.

hälsa och sådana personuppgifter som avses i 21 § personuppgiftslagen får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det. Detsamma gäller för personuppgifter om sociala förhållanden samt för omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild.

10 §³

Sådana personuppgifter som avses i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) samt uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får inte behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får inte behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas.

14 §⁴

Sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) samt sådana ömtåliga personuppgifter som avses i 9 § andra stycket eller 10 § får inte användas som sökbegrepp.

Med undantag från förbudet i första stycket får dock kod för hälsotillstånd eller för *sådant funktionshinder* som medför nedsatt arbetsförmåga användas som sökbegrepp för planering av insatser och förmedling av arbete.

Kod för hälsotillstånd eller för *sådant funktionshinder* som medför nedsatt arbetsförmåga, för arbetsmarknadspolitiskt program eller insats samt för sökandekategori eller anvisningsgrund får även användas som sökbegrepp för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik.

Med undantag från förbudet i första stycket får dock kod för hälsotillstånd eller för *sådan funktionsnedsättning* som medför nedsatt arbetsförmåga användas som sökbegrepp för planering av insatser och förmedling av arbete.

Kod för hälsotillstånd eller för *sådan funktionsnedsättning* som medför nedsatt arbetsförmåga, *kod* för arbetsmarknadspolitiskt program eller insats samt *kod* för sökandekategori eller anvisningsgrund får även användas som sökbegrepp för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik.

³ Senaste lydelse 2005:725.

⁴ Senaste lydelse 2010:2029.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om begränsningar i övrigt av de sökbegrepp som får användas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Härigenom föreskrivs att 5 och 13 §§ lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs inom Arbetsförmedlingens verksamhet som underlag i uppföljnings-, analys- och utvärderingsarbete.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får vidare behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

13 §

Sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) samt sådana personuppgifter som avses i 9 § andra stycket och 10 § denna lag får inte användas som sökbegrepp. Uppgift om kod för funktionshinder får dock användas som sökbegrepp för att framställa oidentifierad statistik.

Sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) samt sådana personuppgifter som avses i 9 § andra stycket och 10 § denna lag får inte användas som sökbegrepp.

Med undantag från förbudet i första stycket får dock kod för hälsotillstånd eller för sådan funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, kod för arbetsmarknadspolitiskt program eller insats samt kod för sökande-

¹ Senaste lydelse 2007:412.

kategori eller anvisningsgrund användas som sökbegrepp för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av aidentifierad statistik.

Regeringen får meddela föreskrifter om begränsningar i övrigt av de sökbegrepp som får användas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.